

Современная концепция эффективной и безопасной иммунотерапии у детей: единение достижений науки и целительных сил природы

Интерес к иммуномодулирующей терапии, прежде всего связанный с проблемами инфекционных заболеваний, в последние годы постоянно растет. Однако первые шаги, направленные на широкое внедрение иммунотерапии, показали необходимость осторожного подхода к ее проведению. Вмешательство в иммунную систему организма является серьезным шагом, для осуществления которого должны быть веские основания, особенно когда речь идет о применении иммуномодулирующей терапии у детей.

О том, что сегодня использование иммуномодуляторов в педиатрии зачастую является вполне оправданным, свидетельствуют эпидемиологические данные, согласно которым частота заболеваемости острыми респираторными вирусными заболеваниями (ОРВИ) среди исходно здоровых детей, посещающих детские организованные коллективы, может достигать 6-10 случаев в течение одного эпидемического сезона (В.Ф. Уманец, Т.Р. Лапшин, 2010). Это подтверждают и данные зарубежных педиатров. Несмотря на то что в настоящее время критерии определения детей разных возрастных категорий в группу часто болеющих детей (ЧБД) пересматриваются, концепция ЧБД по-прежнему актуальна и требует выработки алгоритмов реабилитации детей, составляющих группу высокого риска формирования хронических заболеваний ЛОР-органов и бронхолегочной системы.

Факторы, способствующие частым ОРВИ

Частой заболеваемости детей способствуют нестойкость иммунитета к ряду вирусов, разнообразие серо- и биотипов пневмотропных бактерий, рино- и аденовирусов, а также изменчивость вирусов гриппа. Кроме того, большую роль играют и другие медико-биологические и социально-экономические факторы. Значительное место среди причин повышенной заболеваемости ОРВИ занимают индивидуальные и возрастные особенности иммунитета, поскольку известно, что в процессе развития ребенка наблюдаются несколько критических периодов (неонатальный, 2-3-й, 6-7-й год жизни и пубертатный период). В свою очередь частые респираторные заболевания у детей приводят к еще большему ослаблению защитных сил организма (местной и общей иммунной резистентности) и угнетению иммунной системы в целом, а также способствуют возникновению синдрома поствирусной астении и вторичной иммунодепрессии.

Требования к препаратам

Педиатры в повседневной практике каждый день сталкиваются с необходимостью назначения иммуномодулирующей терапии и с проблемой выбора препарата, который обладал бы комплексным действием, оказывая противомикробный, противовоспалительный и иммуномодулирующий эффекты.

Кроме того, одним из важнейших требований к таким препаратам на сегодня является не только их эффективность,

но и безопасность для детского организма. В связи с этим все чаще в качестве одного из компонентов реабилитационных программ для детей, подверженных частым ОРВИ, предлагается использовать фитотерапию.

На современном этапе этот вид лечения переживает своего рода ренессанс в связи с появлением фитопрепаратов, которые не только удобны в применении, но и обладают доказанной эффективностью и безопасностью. Это новое поколение растительных лекарственных средств создано благодаря использованию современных наукоемких производственных технологий, позволяющих раскрыть и использовать всю целительную силу лекарственных растений. Именно это лежит в основе концепции фитониринга (fito – растение, engeneering – технология), в соответствии с которой разрабатываются и создаются препараты известной фармацевтической компании Бионорика, с успехом использующиеся в украинской педиатрической практике на протяжении более 10 лет.

Имупрет® – оптимальный фитопрепарат для детей с ОРВИ

Среди фитопрепаратов компании Бионорика, применяющихся при различных простудных заболеваниях у детей, особое место занимает комбинированный препарат Имупрет® (до 2007 г. известный в Украине как Тонзилгон Н), обладающий иммуномодулирующими свойствами. В состав препарата входят экстракты из корня алтея (*Althaea officinalis*), цветков ромашки (*Matricaria chamomilla*), травы тысячелистника (*Achillea millefolium*), коры дуба (*Quercus robur*), листьев грецкого ореха (*Juglans regia*), травы хвоща полевого (*Equisetum arvense*) и травы одуванчика (*Taraxacum officinale*). Экстракты этих лекарственных растений обладают противовоспалительным эффектом, повышают защитные силы организма и оказывают антибактериальное и противовирусное действие, непосредственно направленное на инфекционные агенты. При этом высокая противовоспалительная эффективность препарата обусловлена и суммарным действием его компонентов. Имупрет® относится к разряду высокоэффективных средств, способных стимулировать неспецифические факторы защиты: повышение фагоцитарной активности макрофагов и гранулоцитов, элиминацию микроорганизмов (рис.). Применение препарата Имупрет® при ОРВИ способствует снижению выраженности болевых ощущений, отека слизистой оболочки околоносовых

пазух, оказывает местное обволакивающее действие, препятствуя раздражению слизистой дыхательных путей.

Имуномодулирующая и противовоспалительная эффективность и безопасность Имупрета в профилактике и лечении заболеваний верхних дыхательных путей подтверждена в ряде крупных исследований, включая постмаркетинговые, а также клиническим опытом применения препарата во многих ведущих профильных клиниках Германии, Украины, Беларуси и России.

Исследование, направленное на изучение эффективности препарата в профилактике и лечении ОРВИ у ЧБД, было проведено сотрудниками Московской медицинской академии им. И.М. Сеченова (Г.И. Смирнова, 2001). По данным этого исследования, применение препарата на протяжении 12 месяцев способствовало снижению частоты ОРВИ в 1,3 раза, увеличению фагоцитарной активности и улучшению функциональной активности местного иммунитета за счет повышения уровня секреторного иммуноглобулина А. Авторы исследования отметили, что применение Имупрета способствовало повышению противовирусного иммунитета у ЧБД преимущественно за счет повышения продукции γ - и α -интерферона. На основании этих результатов был сделан вывод о том, что использование данного вида терапии позволяет повысить эффективность основного лечения и уменьшить длительность ОРВИ, а также способствует повышению иммунной толерантности к респираторным инфекциям и предупреждает обострение хронических инфекционных заболеваний.

Также российские специалисты получили положительный опыт использования Имупрета в комплексной

реабилитации подростков с рекуррентными респираторными инфекциями (Е.В. Генералова, О.И. Пикуза, 2007). В этом исследовании применение препарата в дополнение к общепринятым оздоровительным мероприятиям оказало благоприятное действие в отношении активации механизмов местной защиты, степень которой оценивали с помощью показателей колонизационной резистентности полости рта.

Показана эффективность Имупрета в профилактике не только ОРВИ, но и гриппа у учеников общеобразовательных школ. В исследовании, проведенном Т.И. Гарашенко и соавт. (2003-2004), применение этого препарата способствовало снижению заболеваемости гриппом и ОРВИ в 3,6 раза по сравнению с детьми, не получавшими такую терапию.

В исследовании, проведенном сотрудниками Белорусского государственного медицинского университета (И.Э. Бовбель, В.Ю. Малюгин, 2005), Имупрет назначали с профилактической целью в организованных детских коллективах в период повышенной заболеваемости ОРВИ в когорте ЧБД. Было продемонстрировано, что у детей, получавших препарат, снизилась как частота респираторных заболеваний, так и их продолжительность, при этом какие-либо осложнения не были отмечены. Авторы сделали вывод о достаточно высокой эффективности Имупрета в профилактике ОРВИ у детей школьного возраста и рекомендовали его в качестве профилактического средства для использования в детских коллективах.

Таким образом, комплексный фитопрепарат Имупрет®, обладающий различными эффектами, можно с успехом применять для массовой профилактики ОРВИ, гриппа и их осложнений в школьных коллективах в период сезонных вспышек этих заболеваний.

Эффективность включения Имупрета в схему профилактики и лечения

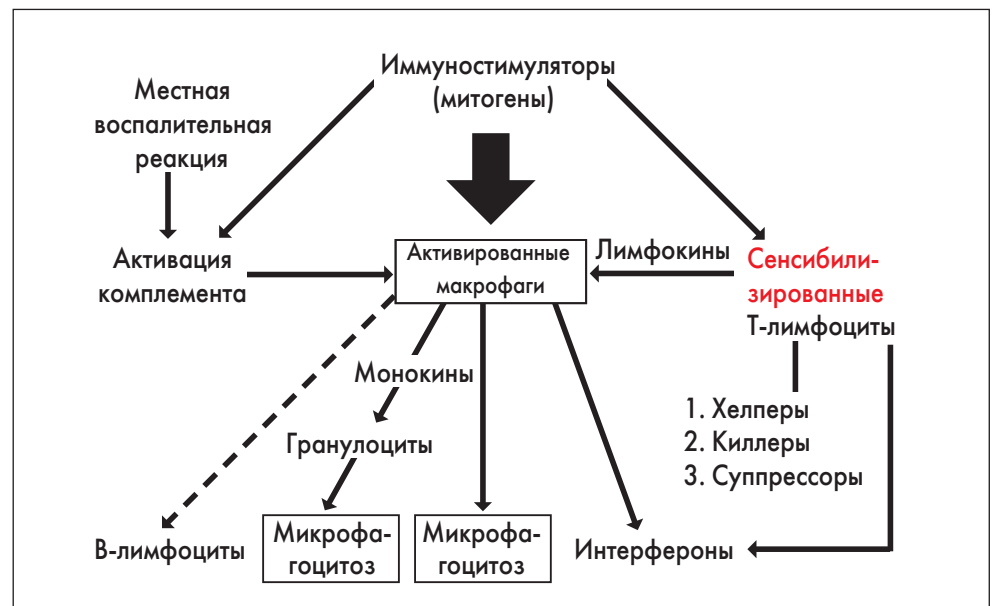

Рис. Механизмы неспецифической иммуностимулирующей активности

ОРВИ у дітей підтвердили і українські спеціалісти. Так, співробітники Донецького державного медичного університету ім. М. Горького (Н.В. Нагорная і соавт., 2004) в ході дослідження з участю вихованців Дому дитини в віці 1-4 років вивчали вплив препарату на частоту, структуру і тяжкість течії ОРВИ у дітей на протязі 2 місяців до його призначення, на фоні прийому і в наступні 2 місяці після завершення курсу. Було відмічено, що профілактичне застосування Імупрету у дітей впродовж 4 тижнів сприяло зменшенню частоти первинної захворюваності ОРВИ і вторинних бактеріальних ускладнень. Включення ж препарату в схему лікування ОРВИ забезпечувало більш легке перебіг і достовірно меншу тривалість захворювання.

Окрім застосування Імупрету як самостійного імуномодулюючого засобу, отримано досвід його застосування як засобу профілактики ОРВИ і загострень хронічного тонзиліту у дітей в віці 3-15 років з бронхіальною астмою і алергічним ринітом при проведенні специфічної імунотерапії (СИТ), котрою був охоплено в роботі співробітників Алергологічного центру Московської медичної академії ім. І.М. Сеченова (Г.І. Дринов і соавт., 2001). Відомо, що респіраторні інфекції є однією з найбільш поширених причин погіршення стану пацієнтів з бронхіальною астмою і алергічною риносинусопатією, а також виникнення хронічного запального процесу верхніх і нижніх дихальних шляхів. В цій ситуації СИТ як метод патогенетичної терапії зберігає свою значимість в лікуванні алергічних захворювань. І хоча введення одного або декількох алергенів часто викликає як місцеву, так і загальну реакцію, явна користь імунотерапії в плані тривалості лікувального ефекту обумовлює актуальність пошуку дійсних способів запобігання небажаних реакцій. В ході вищезгаданого дослідження оцінювали можливість підвищення ефективності СИТ при включенні в схему лікування Імупрету, а також зменшення клінічних проявів бронхіальної астми і алергічного риніту, обумовлених інфекціями дихальних шляхів.

В дослідженні було показано, що в групі Імупрету виявилось достовірно більше пацієнтів з хорошими і дуже хорошими результатами СИТ, що проявлялось в зменшенні частоти ОРВИ і загострень хронічного тонзиліту, а також зменшенні вираженості алергічних реакцій. Крім того, проведені в межах цього випробування імунологічні дослідження показали, що у дітей, які приймали Імупрет®, спостерігається найбільш виражений імунний відповідь на проведення СИТ. Ці результати послужили основою для формулювання висновків про доцільність застосування СИТ і препарату Імупрет® для досягнення більш вираженого клінічного результату і тривалої ремісії хронічних захворювань у дітей з ОРВИ, хронічними тонзилітами і алергічними реакціями в формі бронхіальної

астми і алергічного риніту. Крім того, Імупрет® може бути препаратом вибору у таких дітей при непереносимості антибактеріальних препаратів.

Ефективність і безпеку застосування Імупрету у дітей з рецидивуючими інфекціями дихальних шляхів було доведено в масштабному дослідженні німецьких учених (Т. Бергер, Франкфурт-на-Майні, Німеччина, 2006-2007) з участю 1190 дітей в віці 2-17 років в гострій фазі рецидивуючих захворювань, перенесених як мінімум дві подібні інфекції за останні 6 міс. Критеріями виключення з дослідження служили наявність бактеріальної інфекції, прийом антибіотиків системного дії і наявність симптомів на протязі більше 3 днів. Діти, які брали участь в дослідженні, отримували препарат відповідно до рекомендацій лікуючих лікарів в двох лікарських формах (каплі і драже), період спостереження становив 14 днів.

Результати дослідження продемонстрували, що при застосуванні Імупрету об'єктивні симптоми респіраторних захворювань (енантема, збільшення мигдаликів, дані обстеження легень, лімфаденопатія) нівелювались уже через 6-9 днів терапії, а зникнення суб'єктивних симптомів (загальне погіршення самопочуття, біль в горлі, головний біль і т.д.) спостерігалось через 5-9 днів. Кінець спостереження в 90% випадків реєструвалось повне одужання або значне покращення стану в усіх вікових групах. Необхідність застосування антибіотиків виникла тільки в 6,6% випадків. При цьому була показана хороша переносимість препарату Імупрет®, застосування якого тільки в 0,17% випадків викликало незначні побічні реакції з боку шлунково-кишкового тракту.

Таким чином, Імупрет® компанії Біонорика є високоефективним і безпечним лікарським засобом з основним імуномодулюючим дією при профілактиці і лікуванні ОРВИ в популяції ЧДБ завдяки його терапевтичному впливу на різні ланки патологічного процесу. В клінічних дослідженнях і повсякденній практиці доведено здатність препарату позитивно впливати на стан пацієнтів як в комплексному лікуванні, так і в монотерапії.

• Імупрет® цілком доцільно застосовувати не тільки для лікування гострих, рецидивуючих і хронічних запальних захворювань верхніх дихальних шляхів, але і для профілактики рецидивів і ускладнень вірусних інфекцій, а також при схильності до інфекцій через ослаблення захисних властивостей організму.

• Імупрет® випускається в драже і каплях, при цьому дослідження показали, що для дітей молодшого віку більш зручно застосування препарату в формі крапель. При гострих захворюваннях дітям шкільного віку призначають по 1 драже або по 15 крапель 5-6 разів в день, дітям дошкільного віку — по 10 крапель 5-6 разів в день, дітям шкільного віку — по 5 крапель 5-6 разів в день.

Підготувала **Наталья Очеретяная**

phytoneering

Розкриваючи силу рослин

Імупрет®

Рослинний імуномодулятор

Зміцнить імунітет та захистить всю родину

- ☆ від застуди
- ☆ від запалення
- ☆ від вірусів та бактерій

Р.П. МОЗ України № UA/6909/01/01 від 17/08/2007 (краплі),
№ UA/6909/02/01 від 17.08.2007 (таблетки).
Реклама лікарського засобу.
Перед застосуванням уважно ознайомтеся з інструкцією та проконсультуйтеся з лікарем.
Зберігати у місцях, недоступних для дітей.
Виробник: Біонорика АГ (Німеччина)

BIONORICA®
The phytoneering company

ООО "БИОНОРИКА"
г. Киев, ул. Минина, 9. Офисный этаж, отдельный вход
тел.: (044) 296-22-03 (04, 05); факс: (044) 451-83-09
e-mail: office@bionorica.com.ua